

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T1 och T2

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 1 respektive termin 2, vt 2009, och som utgör förkunskaper till undervisningen på kommande terminer.

TERMIN 1

Elementär statistik

Momentet har genomförts som en del av kursen neuropsykologi och kognition
Momentet har gett kunskaper om:

- Centralmått, spridningsmått, korrelationsmått, normering och frekvenstabeller
- Grundläggande mätteori, operationalisering, begreppen validitet och reliabilitet
- Grunderna i användning av programmet SPSS. Registrering av data och beräkning av beskrivande statistik

Tillämpningsövning:

- Inmatning och analys av data från strukturerade barnobservationer
- Övningar har genomförts med data relaterade till ämnesmomentet, framför allt minnesdata.

Litteratursökning

Momentet har gett kunskaper om:

- Bibliotekens databaser
- Databaser för psykologins ämnesområde
- Strategier för sökning i olika databaser

Tillämpningsövning:

- Sökning i databaser, t ex Libris, SUB, PsycInfo.
- Sökning i elektroniska tidskrifter.

Vetenskapsteori

Undervisningen har genomförts som en del av kursen Introduktion
Inom Introduktionskursen har undervisning getts i grunderna till psykologins olika vetenskapsteorier, etikfrågor i yrkesverksamhet och forskning samt kritisk litteraturgranskning.

Litteratur

Borg, E. och Westerlund, J. (2006). *Statistik för beteendevetare*. Stockholm: Liber.
(Från och med ht 2006)

Pallant, J. (2007) *SPSS Survival Manual*, (3:ed), McGraw Hill. **(Från och med ht09)**

Brace, N., Kemp, R., & Snelgar, R. (2000). *SPSS for psychologists*. London: McMillan, sid 1-80. **(Till och med vt09)**

Wedin, L., & Sandell, R. (2004). *Psykologiska undersökningsmetoder – en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.

TERMIN 2

Tillämpningsövningar statistik

Momentet har genomförts som en del av kursen neuropsykologi och kognition
Momentet har gett kunskaper om:

- Skalnivåer, samplingfördelningar, hypotesprövning, t-test
- Beräkning av beskrivande statistik med användning av SPSS i ett par övningar relaterad till aktuellt ämnesområde, framför allt minnesdata.
- Signifikansprövning t-test
- Signifikansprövning korrelationskoefficient
- Introduktion till laborationer och resultatrapportering

Litteratur

Borg, E. och Westerlund, J. (2006). *Statistik för beteendevetare*. Stockholm: Liber.
(Från och med ht 2006)

Pallant, J. (2007) *SPSS Survival Manual*, (3:ed), McGraw Hill. **(Från och med vt10)**

Brace, N., Kemp, R., & Snelgar, R. (2000). *SPSS for psychologists*. London: McMillan, sid. 1-80. **(Till och med ht09)**

Intervjumetodik

Momentet har genomförts som en del inom kursen personlighetspsykologi:
Momentet har gett kunskaper om:

Grundläggande färdigheter i intervjumetodik

Tillämpningsövning:

Intervjuteknik har övats praktiskt i grupper med videoinspelning och respondenter

Litteratur

Lantz, A. (2007) *Intervjumetodik*, Lund: Studentlitteratur. **(Från och med ht08)**

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur. **(ht07 - vt08)**

Kvale, S (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (kap 1-8) Lund: Studentlitteratur.
(Till och med vt 07)

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T3.

Nedan redovisas vad studenterna skall kunna inom kursen 12:1 Forsknings- och undersökningsmetodik, 7,5hp, vt 2009. Kursen består av två delar, Forsknings- och vetenskapsteori samt Statistik.

Forskningsmetodik och vetenskapsteori

Har gett kunskaper om

- forskningsdesigner, experimentella och icke-experimentella
- undersökningsplanering
- principer för urval, stickprov, population
- principer för kvalitativa forskningsmetoder (summeriskt)
- rapportering av forskningsresultat
- kritisk granskning av undersökningar
- forskningsetik
- testmetodik (summeriskt).

Momentet har också gett grundläggande kunskaper om olika vetenskapsteorier av relevans för psykologins olika ämnesområden, samt viss träning i vetenskapligt tänkande och i att kritiskt granska teorier, undersökningar och litteratur.

Tillämpningsövning:

- Planering av en empirisk undersökning med muntlig och skriftlig redovisning (genomförd i grupper om 2-4 studenter).
- Litteratursökning i anslutning till undersökningsplaneringen och kritisk granskning av en undersökningsdesign.
- Forskningsetisk granskning av ett par projekt som presenterats i undervisningen.

Statistik

Har byggt vidare på kursinnehållet från utbildningens två första terminer och har gett kunskaper om

- linjär regressionsanalys
- inferentiell statistik
- samplingfördelningar och hypotesprövning
- typ-1 och typ-2 fel
- t-test
- ANOVA (envägs-, tvåvägs, oberoende och beroende mätningar, post-hoc jämförelser)
- Chi-2
- Produktmomentkorrelationer
- Estimering av styrka i statistiska samband.

Tillämpningsövning:

- Räkneövningar elementär, f.a. deskriptiv statistik under kursens inledande vecka.
- Räkneövningar inferentiell statistik (t-test, ANOVA, Chi-2).
- SPSS-övningar med tillämpning av de statistiska metoder som kursen täckt.
-

Litteratur

Breakwell, G. M., Hammond, S., Fife-Schaw, C., & Smith, J. A. (Red.). (2006) *Research methods in psychology*. (3rd ed). London: Sage (**Från och med ht08**).

Hayes, N. (2002). *Doing Psychological Research*. McGraw Hill/ Open University Press. (**Till och med vt08**)

Hassmén, P., & Hassmén, N. (2006). *Vetenskapligt skrivande*. Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

Langemar, P. (2008). *Kvalitativ metod i psykologi - Att låta en värld öppna sig*. Stockholm: Liber

Forskningsetiska principer i humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. Vetenskapsrådet.

Kurslitteratur från T1 och T2 som återanvänts

Borg, E. och Westerlund, J. (2006). *Statistik för beteendevetare*. Stockholm: Liber. (**Från och med ht 2006**)

Brace, N., Kemp, R., & Snelgar, R. (2000 alt. 2003). *SPSS for psychologists*. Houndmills, Hampshire: Palgrave MacMillan.

Metodinslag på kursen Grupper och gruppprocesser, 15 hp.

Tillämpningsövning:

Gruppförsök som spelas in på video. Gruppprocessen tolkas och analyseras med kvantitativ eller kvalitativ metod. Analysen görs i smågrupper och redovisas skriftlig med opposition .

Litteratur

Guvå, G. & Hylander, I. (2003). *Grundad teori: ett teorigenererande forskningsperspektiv*. Stockholm: Liber.

Metodinslag på kursen Barn i Grupp, 7,5 hp, (fomVT05)

Tillämpningsövning:

Kvalitativ analys av högstadieelevers samtal i grupp utifrån en serie transkriptioner, hämtade ur Michael Tholanders doktorsavhandling, Analysen görs i 3-4 mannagrupper, och redovisas muntligt i ett halvklasseminarium.

Litteratur

Guvå, G. & Hylander, I. (2003). *Grundad teori: ett teorigenererande forskningsperspektiv*. Stockholm: Liber.

Tholander, M. (2002). *Doing Morality in school. Teasing, gossip and subteaching as collaborative action*. Dissertation, Linköpings universitet.

Aronson, K. & Tholander, M. (2004). Skolans grupparbete som social arena. I: A. Bron & Gustavsson, A. (Red.) *Pedagogik som vetenskap*. Stockholm. Ped. Inst.

”Med bandspelaren som mikroskop”. Artikel ur *PsykologTidningen*, om Karin Aronssons forskning.

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T4

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 4, vt 2009 och som utgör förkunskaper till undervisningen på kommande terminer.

TERMIN 4

Inledande repetitionsövning.

SPSS-uppgift som genomförs självständig på tillhandahållet dataset och med inlämning. Gemensam genomgång i datasalen. Uppgifterna omfattar beräkningsmetoder som lärts under tidigare terminer. (*Från och med vt 05*)

Enkätmetodik

Momentet har genomförts som en del av kurserna socialpsykologi och arbets- och organisationspsykologi.

Momentet har gett kunskaper om:

- Design och urval i enkätundersökningar samt grundläggande förutsättningar
- Frågekonstruktion - sakfrågor och attitydfrågor
- Utformning av enkäter
- Manifesta och latent variabler, arbetssätt för att mäta latent variabler
- Grundläggande mätteori, variansskällor, mätfel
- Faktoranalys - oblik och orthogonal rotering
- Reliabilitet - Cronbachs alpha
- Validitet i enkätundersökningar

Tillämpningsövning:

- Konstruktion av enkät för att mäta latent variabler.
- Faktoranalys av insamlade data från den egna enkät och redovisning av i vilken utsträckning konstruerade frågor mätte de avsedda latent variablerna
- Reliabilitetsberäkning
- Korrelationsanalys och substansanalys av enkätens variabler
- Validitetsdiskussion i anslutning till egen enkät och i kurslitteraturen ingående artiklar.

Litteratur

DeVellis, F. R. (2003) *Scale development: Theory and applications 2ed.* Applied Social Research Methods Series, Vol 26. Thousand Oaks, Sage. (*Från och med ht 05*)

Artiklar (till och med ht2006):

Spector, P.E. (1994). Using self-report questionnaires in OB research: a comment on the use of a controversial method. *Journal of Organizational Behavior*, 15, 385-392.

Schmitt, N. (1994). Method bias: the importance of theory and measurement. *Journal of Organizational Behavior*, 15, 393-398.

Howard, G.S. (1994). Why do people say nasty things about self-reports? *Journal of Organizational Behavior*, 15, 399-404.

Referenslitteratur - grundläggande statistik:

Borg, E. och Westerlund, J. (2006). *Statistik för beteendevetare*. Stockholm: Liber.

Brace, N., Kemp, R., & Snelgar, R. (2000). *SPSS for psychologists*. London: McMillan,

Breakwell, G. M., Hammond, S., Fife-Schaw, C., & Smith, J. A. (Red.). (2006)
Research methods in psychology. (3rd ed). London: Sage (**Från och med vt09**).

Hayes, N. (2002). *Doing Psychological Research*. McGraw Hill. (**Till och med ht08**)

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T5

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 5, vt 2009 och som utgör förkunskaper till undervisningen på kommande terminer.

TERMIN 5

Testmetodik

Momentet har genomförts som en del av kursen Utredningar och åtgärder avseende individer.

Momentet har gett kunskaper om:

- Beräkning av z-värden genom skaltransformationer från råpoäng.
- Percentil och konfidensintervall för bedömning av testresultat.
- Korrelation, reliabilitet och validitet för bedömning av kvalitet hos test.
- Faktoranalys i samband med test.
- Regressionsanalys för tolkning av samband mellan olika test.

Tillämpningsövningar:

- Reliabilitetsövning med test-retest och split-half.
- Validitetsövning genom att undersöka samband mellan testen SSP och Wartegg samt enkel intervju.
- Ställa samman en kravspecifikation för en befattning med avseende på kognition och personlighet
- Genomföra test med WAIS-III, SSP och kompletterande test.
- Skriva utlåtande för olika fall som delas ut till studenterna

Litteratur

Gregory, R.J. (2004). Concepts of reliability. I R.J.Gregory, *Psychological testing*, (pp. 76-95). Boston: Pearson.

Gregory, R.J. (2004). Validity and test development. I R.J.Gregory, *Psychological testing*, (pp. 96-117). Boston: Pearson.

Gustavsson J.P., Bergman, H., Edman, G., Ekselius, L., von Knorring, L., & Linder, J. (2000). Swedish universities scales of personality (SSP): construction, internal consistency and normative data. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 102, 217- 225.

Hartmann, E., Sunde, T., Kristensen, W., Martinussen, M. Psychological measures as predictors of military training performance. *Journal of Personality Assessment*, 80, 87-98.

Nyman, H., & Bartfai, A. (2000). *Klinisk neuropsykologi*. Lund: Studentlitteratur.

Sandahl, C., Birgersson, E., Jansson, H., Sundlin, AL., & Åkerlund, M. (2004). *Performance-based personality tests in the assessment and selection of managers. Organizational Theory and Practice*, 1, 35-44.

Schmidt, F.L., & Hunter, J.E. (1998). The validity and utility of selection methods in personnel psychology: Practical and theoretical implications of 85 years of research findings. *Psychological Bulletin*, 124, 262-274.

Smedler, A.C. & Tideman, E. (2009). *Att testa barn*. Natur & Kultur. **(Från och med ht09)**.

Stiftelsen för tillämpad psykologi (2002). *Kvalitetskriterier för testinstrument – personlighetsbedömning*. Stockholm: Stiftelsen för tillämpad psykologi.

Stiftelsen för tillämpad psykologi (2002). *Läsanvisning för STP:s granskningsrapporter*. Stockholm: Stiftelsen för tillämpad psykologi.

Wechsler, D. (2003). *WAIS-III: manual (svensk version)*. Stockholm: Psykologiförlaget AB.

Wechsler, D. (1999). *WISC, Wechsler Intelligence scale for Children: manual*. Stockholm: Psykologiförlaget AB.

Referenslitteratur - från tidigare terminer:

Borg, E. och Westerlund, J. (2006). *Statistik för beteendevetare*. Stockholm: Liber.

Brace, N., Kemp, R., & Snelgar, R. (2000). *SPSS for psychologists*. London: McMillan,

DeVellis, F. R. (2003) *Scale development: Theory and applications 2ed*. Applied Social Research Methods Series, Vol 26. Thousand Oaks, Sage. **(Från och med ht 05)**

Hassmén, P., & Hassmén, N. (2006). *Vetenskapligt skrivande*. Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

Breakwell, G. M., Hammond, S., Fife-Schaw, C., & Smith, J. A. (Red.). (2006) *Research methods in psychology*. (3rd ed). London: Sage **(Från och med ht09)**.

Hayes, N. (2002). *Doing Psychological Research*. McGraw Hill. **(Till och med vt09)**.

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T6

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 5, vt 2009 och som utgör förkunskaper till undervisningen på kommande terminer.

TERMIN 6

Psykologpraktik

Tillämpning av forsknings- och undersökningsmetodik

Praktikkursen ger den studerande träning i att integrera och tillämpa teoretiska och praktiska moment i psykologisk yrkesverksamhet. Den studerande skall handlägga fall eller uppdrag under handledning av legitimerad psykolog. Med utgångspunkt från en teoretisk referensram skall den studerande samla in, analysera och integrera utredningsdata, planera samt genomföra behandling eller annan åtgärd. Den studerande skall dessutom redovisa sin praktikperiod i en rapport, vilken presenteras i samband med kursens avslutning.

Efter genomgången kurs skall studenterna kunna:

- samla in data, analysera dessa samt göra bedömningsöverväganden,
- föreslå åtgärd samt planera och genomföra denna
- kommunicera sammanfattande resultat och tolkningar muntligt och skriftligt på god svenska
- redogöra för tillämpningsinstitutionens verksamhetsmål och samhällsorganisatoriska inplacering, dess organisation och bestämmelser liksom psykologens ställning och arbetsuppgifter
- upprätta en fungerande arbetsallians med klient och uppdragsgivare
- visa såväl empatisk som intellektuell förståelse
- visa förståelse för interaktionsproblematik vid olika typer av samarbetssituationer
- agera ansvarsfullt utifrån den yrkessekretess och de etiska riktlinjer som gäller för psykologer
- reflektera över sin egen roll i relation till individ, grupp och organisation
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens

Kurslitteratur

Speciallitteratur om ca 500 sidor i anslutning till de olika arbetsuppgifterna fastställs av handledaren på tillämpningsinstitutionen. Denna kan bestå av till exempel testmanualer liksom annan relevant metodlitteratur, beroende av praktikområdets karaktär.

Intervjumetodik, 3hp

Momentet har gett fördjupade kunskaper i intervjumetodik vilket har omfattat:

- utarbeta och flexibelt använda en intervjuplan
- ta ansvar för ramarna i intervjusituationen
- visa förmåga att se sin egen roll i intervjusituationen
- visa förmåga att kunna ge och ta feedback
- att analysera en intervju utifrån intervjuplanen.

Tillämpningsövning:

- genomföra intervjugruppövningar
- skriva ut och analysera en videoinspelad intervju

Litteratur

Crafoord, C. (1994). *Människan är en berättelse*. Stockholm: Natur & Kultur.

Kvale, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Kap 9 – 15. Lund: Studentlitteratur

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T7 – Individers och grupperns lärande i arbetslivet.

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 7, vt 2009 och som utgör förkunskaper till undervisningen på kommande terminer.

TERMIN 7

Undervisningen har genomförts som en del av kursen 8:2 och genomförs med föreläsningar, seminarier, handledning och undersökning i företag eller annan organisation samt återrapportering till organisationen, 7,5 hp, inom organisationsområdet.

Momentet har gett kunskaper om:

- Forskningsprocessen, metoder, design och urval.
- Analys av intervjuer
- Återrapportering till organisationen.

Tillämpningsövningar:

- Intervjuer i en extern organisation
- Analys av intervjuer
- Sammanställning av intervjurens resultat
- Återrapportering av resultaten.

Litteratur

Langemar, P. (2008). *Kvalitativ forskningsmetod i psykolog - att låta en värld öppna sig*. Stockholm: Liber.

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, Ramkursen, T7 – 9.

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 9, vt 2009.

TERMIN 7 - 9

Ramkurserna ges under termin 7 till 9. Kurserna omfattar 1.5 hp/ termin. Kurserna ges som föreläsningar och vänder sig till både KBT- och PDT-studenter.

Momentet har gett kunskaper om:

- verksamma faktorer i psykoterapi enligt aktuell psykoterapiforskning
- evidensbaserad psykoterapi
- styrkor och svagheter i vetenskapliga artiklar om psykoterapeutisk effektforskning
- styrkor och svagheter i vetenskapliga artiklar om psykoterapeutisk processforskning
- forskning om familje- och parterapi
- forskning om smågruppsbehandling
- forskning i hälsopsykologi
- forskning om psykofarmaka och psykoterapi

Litteratur

Lambert, M. J. (Ed.) (2004). Bergin and Garfield's handbook of psychotherapy and behaviour change. (5th ed.) New York: Wiley. Kap 1-8, kap 12-16
Vetenskapliga artiklar

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T8

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 8, vt 2009 och som utgör förkunskaper till undervisningen på kommande terminer.

TERMIN 8

Undervisningen har genomförts som en del av kursen 8:3 och 8:4 och genomförs med föreläsningar och granskning av en vetenskaplig artikel samt med en uppsats, 7,5 hp, inom organisationsområdet.

Momentet har gett kunskaper om:

- Forskningsprocessen, metoder, design och urval.
- Dataanalys
- Vilka slutsatser som kan dras av olika vetenskapliga undersökningar
- Reliabilitet/validitet samt generaliserbarhet

Tillämpningsövningar:

- Kritisk granskning av en vetenskapligt publicerad artikel
- Kritiskgranskning av egen vald litteratur inom området
- Författande av uppsats samt opponering av annans uppsats

Litteratur

DeVellis, F. R. (2003) *Scale development: Theory and applications* 2ed. Applied Social Research Methods Series, Vol 26. Thousand Oaks, Sage. **(Från och med vt07)**

Forskningsetiska principer i humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning.
Vetenskapsrådet

Guvå, G. & Hylander, I. (2003). *Grundad teori: ett teorigenererande forskningsperspektiv*. Stockholm: Liber. **(Från och med vt08)**

Hassmén, P., & Hassmén, N. (2006). *Vetenskapligt skrivande*. Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

Hayes, N. (2002). *Doing Psychological Research*. McGraw Hill/ Open University Press.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Langemar, P. (2008). *Kvalitativ metod i psykologi - Att låta en värld öppna sig*. Stockholm: Liber

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T9

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 9, vt 2009 och som utgör förkunskaper till uppsatsarbetet termin 10

TERMIN 9

Kurs 12, Uppsatsförberedande forskningsmetodik och vetenskapsteori (4,5 hp)

Delkursen har inneburit en viss repetition av genomgången material inom forskningsmetodik och vetenskapsteori, samt fördjupade kunskaper om forskningsprocessen, analys och tolkning av kvantitativa och kvalitativa data.

DELKURSENS INNEHÅLL

Forskningsmetodik

Delkursen innehåller en kortfattad översikt av kunskapsteorins område: repetition och viss fördjupning inom vetenskaps- och metodteori. Vidare ingår repetition, fördjupning och diskussion av vetenskapliga metoder. I detta ingår diskussion och kritisk analys av vetenskapliga arbeten. Även vetenskaplig kommunikation ingår.

Statistik

Viss inferentiell statistik repeteras översiktligt. Tyngdpunkten ligger på diskussion kring praktisk tillämpning av inom psykologi vanliga statistiska metoder, som variansanalys och regressionsanalys.

Tillämpad datorkunskap

Grundläggande databearbetning med statistikprogrammet SPSS repeteras. Ytterligare träning och fördjupning av de statistiska teknikerna faktoranalys, variansanalys och regressionsanalys med SPSS ingår.

LITTERATUR

Litteraturen på delkursen utgörs främst av litteratur som ingått på tidigare moment, främst metodmoment. Tillkommer artiklar samt på föreläsningar på utdelat material.

Sammanställning av undervisning inom forsknings- och undersökningsmetodik, T10

Kurs 13, *Självständigt arbete, (30 hp)*

Denna sammanställning redovisar de kunskaper som studenterna skall kunna inom området när de lämnar termin 10, vt 2009.

Utbildningens mål är att ge övning i att självständigt formulera och analysera ett problem samt att genomföra och skriftligt avrapportera en vetenskaplig undersökning av detta.

Den studerande ges träning i att självständigt genomföra en egen undersökningsuppgift antingen enskilt eller parvis. Undersökningsuppgiften skall ha relevans för psykologisk verksamhet.

Efter genomförd kurs skall studenten kunna:

- planera, genomföra och rapportera en vetenskaplig psykologisk undersökning.
- på basis av teori och tidigare forskning identifiera vetenskapliga problem, välja forskningsdesign, genomföra datainsamlingar samt bearbeta, analysera och tolka insamlade data.
- presentera egna resultat muntligt och i skrift och värdera resultatens vetenskapliga värde.
- presentera, analysera och värdera andras vetenskapliga resultat, samt ge konstruktiv kritik.